

Prof. dr hab. Jerzy Gocko SDB
Kierownik Katedry Teologii Moralnej Społecznej
Wydział Teologii KUL

Dla
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II
Wydział Teologiczny
w Krakowie

W nawiązaniu do decyzji Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów przedstawiam ocenę dorobku naukowego, działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej w postępowaniu habilitacyjnym o. dra Jerzego Brusily OFMConv. Recenzja zawiera: 1) krótką prezentację drogi naukowej habilitanta, 2) ocenę głównego osiągnięcia naukowego, 3) ocenę pozostałych publikacji naukowych, 4) ocenę dorobku dydaktycznego i innych obszarów działalności, 5) wniosek końcowy.

1. Droga naukowa o. dra Jerzego Brusily

Cała dotychczasowa droga naukowa o. dra Jerzego Brusily OFMConv związana jest z krakowskim ośrodkiem teologicznym: najpierw z Papieskim Wydziałem Teologicznym (PWT), a następnie w wyniku zmian strukturalnych i rozwoju uczelni z Papieską Akademią Teologiczną (PAT) i – w końcu – z Uniwersytetem Papieskim Jana Pawła II (UPJPII). Tam habilitant przeszedł wszystkie etapy studiów wyższych i specjalistycznych, przygotował i obronił wszystkie prace dyplomowe (magisterską, licencjacką i doktorską), tam też od 1996 r. pracuje jako pracownik naukowo-dydaktyczny, najpierw jako asystent w Międzywydziałowym Instytucie Bioetyki PAT, a od 2004 r. jako adiunkt w Katedrze Teologii Szczegółowej i – po reorganizacji – w Instytucie Teologii Praktycznej UPJPII.

Od samego początku w zainteresowaniach naukowych o. Brusily widoczne było wyraźne pastoralno-bioetyczne ukierunkowanie. Przejawiało się ono w wyborze seminariów naukowych, w temacie prac badawczych, a następnie w tematyce

głównych publikacji, wykładów monograficznych i afiliacją w jednostkach naukowo-badawczych w ramach PAT/UPJPII.

Tytuł zawodowy magistra teologii z zakresu teologii pastoralnej habilitant uzyskał w 1988 r. na PWT w Krakowie po odbyciu studiów w WSD OO. Franciszkanów (na mocy porozumienia między obiema instytucjami). Nie licząc uzyskanego w 1996 r. tytułu licencjata kanonicznego, ważnym etapem rozwoju naukowego o. Brusily było uzyskanie w 2003 r. stopnia naukowego doktora nauk teologicznych ze specjalizacji bioetyki na podstawie rozprawy pt. „Lekarz wobec kryzysu życia – w nauczaniu Kościoła i w dokumentach laickich”, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Krzysztofa Szczygła. To właśnie uzyskanie doktoratu rozpoczęło nieprzerwaną karierę naukowo-dydaktyczną o. Brusily w różnych jednostkach PAT/UPJPII, jak również na Uniwersytecie Rolniczym im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Praca naukowo-dydaktyczna o. dra Brusily na tym etapie zostaje uwieczniona otwarciem przewodu habilitacyjnego w 2015 r.

Inne wymiary działalności naukowej i organizacyjnej zostaną szerzej omówione w punkcie 4 recenzji, w tym miejscu ograniczę się jedynie do konkluzji, że biografia naukowa o. dra Jerzego Brusily jest przykładem prawidłowego choć niezbyt dynamicznego rozwoju naukowego. Dotyczy to zarówno podejmowanej problematyki badawczej, interwałów czasowych kolejnych awansów, kontaktów międzynarodowych, jak i wyważonych proporcji między zaangażowaniem badawczym, dydaktycznym i organizacyjnym kandydata.

2. Ocena głównego osiągnięcia naukowego

We wniosku z dnia 18 września 2015 r. o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk teologicznych, w dyscyplinie teologia i w dołączonym do niego autoreferacie habilitant wyodrębnił główne osiągnięcie naukowe, któremu nadał temat: „Teologia i ekologia: *Sacrum i przyroda*” i obejmujące: monografię „Teologia praktyczna i ekologia. Wprowadzenie historyczne do idei *Sacrum i przyroda*”. Kraków: Wydawnictwo Naukowe UPJPII 2015, ss. 252, jedną pracę zbiorową pod naukową redakcją habilitanta oraz 17 artykułów. Liczebność tego zbioru praktycznie uniemożliwia dokładną ocenę każdej z publikacji. Zresztą, wysoka merytoryczna i formalna jakość wszystkich publikacji czyni ten krok zbytecznym. Stąd poniższa ocena będzie miała przede wszystkim na celu całościowe spojrzenie na osiągnięcie naukowe w aspekcie merytorycz-

nym, metodologicznym oraz formalnym ze szczególnym uwzględnieniem monografii. Przyjdzie także zwrócić uwagę na pewne wątpliwości.

- a) Temat głównego osiągnięcia badawczego „Teologia i ekologia: *Sacrum i przyroda* w kontekście dotychczasowej kariery badacza i nauczyciela akademickiego o. dra Jerzego Brusily jawi się nie tylko jako wizytówka zasadniczego nurtu jego badań naukowych, ale poniekąd także jako ważny wyznacznik jego tożsamości naukowo-osobowej, która obejmuje nie tylko płaszczyznę naukową czy dydaktyczną, ale także świat pasji i zainteresowań, czy w końcu sposób realizacji charyzmatu franciszkańskiego (z natury swej proekologicznego) w życiu zakonnym i powołania kapłańskiego poprzez działalność w komisjach bioetycznych czy opiekę duszpasterską w medycznych środowiskach akademickich. To właśnie z idei *Sacrum i przyroda* – jak sam podkreśla w autoreferacie – wypływa cały jego dorobek naukowo-badawczy, organizacyjny i popularyzatorski.
- b) Nie można jednak powiedzieć, że habilitant jest człowiekiem jednej idei czy jednego problemu badawczego. Już sama analiza tematów, a tym bardziej merytoryczna doniosłość artykułów wchodzących w skład głównego osiągnięcia badawczego pokazuje, że idea *Sacrum i przyroda* jest tylko głównym wektorem dla ciągle pogłębianych i rozszerzanych badań dotyczących teologicznej refleksji o przyrodzie, środowisku naturalnym człowieka, czy ekologii. W toku naukowego rozwoju o. dra Brusily refleksja teologiczna nad głównym przedmiotem badań była dopełniana i rozwijana o nowe aspekty: bioetyczny, antropologiczny, personalistyczny, etycznospołeczny. Także główny nurt refleksji teologicznej, osadzony w nurcie teologii pastoralnej/praktycznej ubogacany był o wymiar biblijny, teologicznomoralny, dogmatyczny, związany z duchowością franciszkańską, czy wymiarem ekumenicznym i dialogiem międzyreligijnym.
- c) Spotkanie *Sacrum i przyrody*, a na płaszczyźnie teorii nauk teologii (pastoralnej/praktycznej) i ekologii stało się przedmiotem głównego nurtu badań kandydata. O wysokiej kulturze badawczej habilitanta świadczy podejmowana właściwie od samego początku równoległa refleksja metodologiczna uzasadniająca dokonany wybór i kreśląca założenia owego spotkania teologii pastoralnej i ekologii, co mocno wybrzmiało także w monografii wchodzącej w główne osiągnięcie badawcze. Bardzo ciekawa w tym kontekście jawi się propozycja siedmiu adekwatności między obu

dyscyplinami (s. 18-24), z których szczególne znaczenie recenzent przypisuje piątej i szóstej. Chodzi tu o antropologiczny, a precyzyjniej personalistyczny profil dyskursu dotyczący zarówno nurtu teologicznego, jak i ekologicznego o. dra Brusily, a także postrzeżenie obu dyscyplin jako nauk wszechstronnych i globalnych. Tego typu spojrzenie na obie dyscypliny może być postrzegane jako swoisty paradygmat metodologiczny przewijający się przez całą twórczość kandydata.

- d) W monografii omawiającej główne osiągnięcie badawcze kandydat ustosunkowuje się także do sporów metodologicznych, tożsamościowych i konceptualistycznych dotyczących posoborowej teologii pastoralnej. Będąc świadomy istniejących trudności i nie waloryzując poszczególnych ujęć, habilitant szczególne znaczenie tej dyscypliny za Międzynarodową Komisją Teologiczną upatruje w umiejętności, wszechstronności i możliwości nieustannego dialogu z nurtami społecznymi, religijnymi i kulturowymi swoich czasów przez otwartość na inne nauki. Co więcej, owe „metodologiczno-epistemologiczne niezdecydowanie”, a zwłaszcza dynamiczny charakter omawianej dyscypliny, różnorodność źródeł i wykorzystanych metod badawczych, czyni ją niesłychanie płodną i twórczą, a zarazem niejako naturalnie predysponowaną do dialogu toczącego się między teologią (Kościołem) a współczesnym światem, do badania znaków czasu i penetracji współczesnej kultury pod kątem alokacji w niej wartości bliskich Ewangelii i humanizmowi chrześcijańskiemu. Postrzegam tu analogię do dylematów metodologiczno-epistemologicznych, z którymi zmagają się bliskie mi dyscypliny badawcze, a mianowicie katolicka nauka społeczna i teologia moralna społeczna i o których pisałem w swoich publikacjach. Warto podkreślić, że każda z nich centralny punkt odniesienia dla posoborowej reorientacji, podobnie jak teologia pastoralna, upatruje w duszpasterskiej konstytucji „Gaudium et spes”.
- e) W pełni podzielam przekonanie habilitanta, że trudności, a nawet spory tożsamościowe w wyżej wymienionych dyscyplinach nie powinny prowadzić do ich paraliżu. Wręcz przeciwnie, owa niedookreśloność czyni je teologiami granicznymi, czy teologiami spotkania, analogicznie do rozwijanych w dobie soboru teologii dopełniaczowych, tworzących szerszy nurt teologii rzeczywistości ziemskich. W tym aspekcie otwiera się przestrzeń dla nowych obszarów refleksji teologicznej, w tym głównego przedmiotu badań habilitanta – ekoteologii. Oczywiście, równolegle mu-

szą być rozwijane intensywne badania nad samą specyfiką tychże dyscyplin, ich interdyscyplinarnością i tożsamością metodologiczną. Recenzowana monografia pokazuje, że habilitant jest świadomy owych wyzwań. Wskazuje na to także zawarta w publikacji szeroka panorama historyczna, niestroniąca także od prezentacji sporów i poszukiwań metodologicznych, dotyczących nie tylko teologii pastoralnej, ale całej teologii.

- f) Podsumowując tę część oceny trzeba zaznaczyć, że lektura skądinąd interesującej monografii sprawia wrażenie pewnego niedosytu poznawczego. Być może związane jest to z tym, że jest ona próbą ukazania relacji teologia-ekologia na tle bardzo obszernej panoramy dziejów teologii w stosunkowo nieobszernej publikacji, co wymusza wiele uproszczeń i daleko idące syntezy. Niektóre treści, będące tłem dla głównego nurtu rozważań (dotyczące np. rozwoju teologii jako takiej, związane z historią pojęcia, genezy i założeń metodologicznych zarówno teologii pastoralnej, jak i samej ekologii, a także opisujące ważne wydarzenia historyczne/zjawiska/idee/ideologie), mają charakter propedeutyczno-podręcznikowy i niewiele wnoszą do rozwoju wiedzy. Wydaje się, że autor nie do końca znalazł też sposób na scalenie obu głównych dyskursów: teologicznego/teologicznopastoralnego i ekologicznego. Miejscami pozostaje wrażenie dwóch bądź to równoległych bądź to naprzemianległych narracji. Być może w tych retrospektywnych dociekaniach nad istotą relacji teologia-ekologia należałoby jeszcze precyzyjniej dopracować samą koncepcję i cele badawcze.

Z drugiej strony o. Brusilo czyni dwie istotne i powiązane ze sobą uwagi metodologiczno-konceptualne, które osłabiają wymowę przedłożonych zastrzeżeń. Po pierwsze, recenzowana monografia w zamyśle autora „nie ma być dziełem wyczerpującym temat, ale jedynie «wprowadzeniem historycznym» do dalszych, szczegółowych badań historycznych” (s. 10). Po drugie, wyraźnie zaznacza, że publikacja jest częścią szerszego projektu badawczego, który ostatecznie przyjmie postać tryptyku (s. 9-10). Stąd siłą rzeczy tom pierwszy musi mieć charakter wprowadzający. Ostateczny walor poznawczy całości projektu objawi się po jego ukończeniu.

- g) Recenzent podziela podkreślony we wstępie przez samego autora nowatorski charakter badań. Monografia „Teologia praktyczna i ekologia.

Wprowadzenie historyczne do idei *Sacrum i przyroda*” jest bez wątpienia pierwszą próbą retrospektywnego ukazania relacji teologia-ekologia i to nie tylko w wymiarze faktograficznym spotkania obu nauk, ale także próbą ukazania ich wzajemnego oddziaływania i przenikania. Badanie tych relacji, dopełnione teologiczną interpretacją fenomenu *Sacrum i przyroda*, zainspirowało o. Brusilę do nakreślenia założeń „praktycznej teologii ekologicznej”.

- h) Trzeba raz jeszcze podkreślić wielką swobodę i kompetencję habilitanta w poruszaniu się na płaszczyźnie różnych działów teologii. Nie stroni od refleksji biblijnej, dogmatycznej, teologicznomoralnej, czy w końcu pastoralnej, która pozostaje podstawowym obszarem badawczym. Czyni to w sposób rzetelny, uwzględniając specyfikę poszczególnych działów teologii, ich metody badawcze, a także aktualny stan badań oraz nauczanie Kościoła. Wydaje się, że tego typu podejście do podejmowanej przez habilitanta tematyki (ekologia, antropologia, teologia stworzenia) jest konieczne i zarazem odpowiada metodzie właściwej dla teologii praktycznej (pastoralnej). W tej perspektywie ks. dr Brusilo jawi się jako wytrawny teolog.

3. Ocena pozostałych publikacji naukowych

Po tej całościowej ocenie głównego osiągnięcia badawczego, która prowadzi do pozytywnego odczytania warsztatu naukowego o. Brusili, można już z pewnym spokojem przyrzeć się jego pozostałemu dorobkowi naukowemu. Zawiera on 11 publikacji, w tym dwie książki. Jest on z jednej strony pokłosiem zarówno pracy dydaktycznej na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie, jak i wielopłaszczyznowych kontaktów z środowiskiem lekarzy weterynarii, lekarzy medycyny, a także – ze wspomnianymi już – nowymi podejmowanymi obszarami badań dotyczących różnych problemów bioetyki, ekologii, etyki eksperymentu medycznego i franciszkańską wizją przyrody. Pomijając szczegółową prezentację tych publikacji, trzeba podkreślić, że owa wielonurtowość z jednej strony nie odbiła się na jakości badań i głębi czynionej refleksji, z drugiej zaś pozwoliła habilitantowi pokazać własne kompetencje w wielu kwestiach szczegółowych istotnych dla dyskursu bioetycznego. Niektóre z publikacje powstały przy współpracy z lekarzami medycyny i z akademickimi ośrodkami medycznymi. Większość z nich została opublikowana w spe-

cjalistycznych czasopismach naukowych z dziedziny medycyny, weterynarii i biotechnologii.

- a) Uważna analiza omawianego dorobku wskazuje na dość szybkie i precyzyjne wykrystalizowanie się głównego nurtu zainteresowań badawczych habilitanta, który był następnie rozszerzany i pogłębiany o nowe kwestie czy poprzez nowe sposoby interpretacji. Omawiany dorobek jest znaczny nie tylko w sensie ilościowym, na co już zwrócono uwagę, ale także jakościowym.
- b) Dorobek publicystyczny o. Brusily jest dobrym przykładem multidyscyplinarności i prawidłowego dialogu interdyscyplinarnego, obejmującego w przypadku habilitanta takie dyscypliny, jak: bioetyka, biotechnologia, medycyna, weterynaria, zoologia, biologia, technologia żywienia, prawo, czy w końcu teologia. Jest on także ważnym elementem propagowania wiedzy i pokazywania odmiennych punktów widzenia. Owa multidyscyplinarność widoczna jest także, na co przyjdzie jeszcze zwrócić uwagę, w szerokim przekroju periodyków naukowych, w których habilitant publikuje swoje naukowe osiągnięcia.
- c) Dokonując oceny dorobku habilitanta trzeba podkreślić także personalistyczny aspekt widoczny w wielu publikacjach (*Etyka personalistyczna wobec wyzwań toksykologii klinicznej; Cierpienie człowieka jako konstytutywny element natury ludzkiej. Przyczynek do antropologii personalistycznej; Antropologiczny kontekst badania klinicznego w prawie unijnym i znowelizowanym prawie polskim*, itd.). Trafnie dostrzega on personalizm czy, szerzej patrząc, antropologię personalistyczną jako płaszczyznę dialogu i spotkania z przedstawicielami innych dyscyplin. Personalizm jest także głównym kryterium oceny wielu kwestii, których kandydat podejmuje w publikacjach (np. GMO, eksperymenty biotechnologiczne, medycyna, genetyka itp.).
- d) Podsumowując ocenę dorobku naukowego habilitanta należy wspomnieć jeszcze o kilku publikacjach popularnonaukowych, mających na celu przede wszystkim popularyzację bioetycznego nauczania Kościoła, a także polskiej myśli bioetycznej. O. dr Brusilo jest także autorem kilku haseł do Encyklopedii Bioetyki wydanej przez POLWEN w Radomiu. Jako dość skromy należy ocenić obcojęzyczny dorobek autora. Zawiera on bowiem jedynie dwie publikacje.

- e) Teksty naukowe Jerzego Brusily ukazują się w wydawnictwach i czasopismach różnej rangi i zasięgu. Część z nich ukazała się w formie artykułów opublikowanych w pracach zbiorowych wydanych w większości przez „rodzime” prestiżowe Wydawnictwo Naukowe UPJPII, co jest zrozumiałe ze względu na miejsce zatrudnienia habilitanta oraz fakt, że to w nim publikowano materiały seminariów „*Sacrum* i Przyroda”. 10 tekstów zostało opublikowanych w recenzowanych periodykach naukowych, w tym trzy znajdujących się w części A wykazu czasopism naukowych posiadających IF w bazie JCR: „Annals of Animal Science” (20 pkt.), „Advances in Clinical and Experimental Medicine” (15 pkt.), „Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych” (9 pkt.); pozostałe w czasopismach z części B wykazu czasopism naukowych nieposiadających IF: „Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych” (9 pkt), „Życie Weterynaryjne” (pkt. 4), „Przegląd Lekarski (6 pkt.), „Medycyna Praktyczna (4 pkt.), „Episteme. Czasopismo naukowo-kulturalne” (4 pkt.).

4. Dorobek dydaktyczny i inne obszary działalności

Ocena dorobku działalności dydaktycznej o. dra Jerzego Brusily nie jest łatwa dla kogoś, kto przygląda się jej niejako z zewnątrz. Dlatego też w tym miejscu recenzent ograniczy się jedynie do kilku najistotniejszych spraw.

- a) O. Jerzy Brusilo prowadzi zajęcia dydaktyczne w różnych ośrodkach naukowych od 1996 r. Najpierw przez 8 lat pracował jako asystent w Międzywydziałowym Instytucie Bioetyki PAT. Następnie od roku 2004 do chwili obecnej pracuje jako adiunkt w Katedrze Teologii Pastoralnej Szczegółowej PAT, a po reorganizacji w Instytucie Teologii Praktycznej UPJPII. Także od 2004 r. do dziś prowadzi zajęcia w ramach Podyplomowych Studiów Bioetyki Wydziału Nauk Społecznych UPJPII. Prowadzi także zajęcia zleczone w różnych jednostkach naukowo-dydaktycznych Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie oraz w Uniwersyteckim Centrum Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Jagiellońskiego/Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Jest także od 2008 roku do dziś wykładowcą teologii pastoralnej w WSD OO. Franciszkanów w Krakowie.

- b) Tematyka i rodzaj prowadzonych zajęć są z jednej strony dość szerokie, z drugiej zaś wyraźnie ukierunkowane na problematykę bioetyczną i pastoralną. Należy podkreślić różnorodność tematów wykładów monograficznych, które właściwie w poszczególnych latach nigdy się nie powtarzały. Prowadząc seminarium naukowe, był promotorem 4 prac magisterskich.
- c) O. dr Jerzy Brusilo był czynnym uczestnikiem projektu badawczego „Sprawiedliwość w opiece zdrowotnej”, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki w ramach konkursu Maestro, w ramach którego opublikował w Internecie dwa artykuły. Jest laureatem nagrody Rektora UPJPII w Krakowie za osiągnięcia w pracy naukowo-dydaktycznej i organizacyjnej. Został także uhonorowany Medalem Wielkopolskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej „Amicus Vererinarie” w Poznaniu w uznaniu szczególnych zasług dla środowiska zawodowego lekarzy weterynarii.
- d) Habilitant od uzyskania stopnia doktora wygłosił 24 referaty lub inne przyczynki na krajowych i międzynarodowych konferencjach tematycznych. Wszystkie one dotyczyły różnych tematów z dziedziny bioetyki i teologii. Brał także czynny udział w organizacji kilku konferencji i sympozjów. Wśród nich należy szczególnie wymienić kilka seminariów międzynarodowych „Sacrum i Przyroda”.
- e) Na uznanie zasługuje także działalność wydawniczo-redakcyjna kandydata. Jest redaktorem naukowym serii wydawniczej „Prace i Sympozja”, w ramach której od 1995 r. ukazało się 12 tomów. Przez 5 lat był członkiem Rady Naukowej rocznika WSD OO. Franciszkanów „W nurcie franciszkańskim”. W latach 2009-2011 był dyrektorem wydawniczym Wydawnictwa Naukowego UPJPII w Krakowie. Był także redaktorem naukowym popularnego na rynku zbioru bioetycznych dokumentów Stolicy Apostolskiej „W trosce o życie”. Wybrane dokumenty Stolicy Apostolskiej. T. 2. Red. J. Brusilo. Tarnów 2012.
- f) O. dr Brusilo jest członkiem zwyczajnym 5 krajowych i międzynarodowych towarzystw naukowych.
- g) Szczególne uznanie należy się habilitantowi za bardzo profesjonalne przygotowanie materiałów dla recenzentów w przewodzie habilitacyjnym. Zebranie w jednym tomie wszystkich artykułów, a także meryto-

ryczna strona autoreferatu były wielce przydatne w sporządzeniu recenzji.

Ocena końcowa

Biorąc pod uwagę wszystkie przytoczone wyżej racje, stanowczo stwierdzam, że dorobek naukowy o. dra Jerzego Brusyły OFMConv od uzyskania stopnia doktora we wszystkich jego harmonijnie przenikających się wymiarach: badawczym, dydaktycznym, organizacyjnym i służby społecznej posiada niezbędny potencjał naukowy wymagany przez ustawę z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dziennik Ustaw nr 65, poz. 595 ze zm.) wraz z nowelizacją z dnia z 18 marca 2011 (Dziennik Ustaw nr 84, poz. 455) i upoważnia do przedstawienia Radzie Wydziału Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie **wniosku o dopuszczenie** o. dra Jerzego Brusyły do dalszego etapu przewodu habilitacyjnego.

Dotychczasowe osiągnięcia w dorobku naukowym habilitanta, w tym zwłaszcza jego główne osiągnięcie naukowe „Teologia i ekologia: *Sacrum i przyroda*”, jak i całość biografii naukowej potwierdzają przygotowanie zarówno merytoryczne, jak i metodologiczne o. dra Brusyły do samodzielnej pracy naukowej oraz dają pełną rękojmię, że sfinalizowanie przewodu habilitacyjnego będzie nie tylko jego osobistym osiągnięciem, ale także istotnym wkładem w rozwój rodzimej teologii pastoralnej otwartej na dialog z człowiekiem i przyrodą.

Kierownik
Katedry Teologii Moralnej Społecznej
ks. prof. dr hab. Jerzy Gocko SDB

Lublin, 4 lutego 2016 r.